

Ebelik Lisans Eğitiminin Güçlendirilmesi

Prof. Dr. Sibel ERKAL İLHAN
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi Ebelik Bölüm Başkanı

Sunumun Amacı

- Türkiye'de ebelik lisans eğitiminin mevcut durumunu açıklayarak, ebelik eğitimin güçlendirilmesi için neler yapılması gerektiğini konusunda düşündürmektir.

İçerik

- Türkiye'de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsan Gücü Durum Raporu, 2010
- Ebelik lisans eğitiminin başlaması
- Ebelik lisans eğitiminin durumu ve güçlendirilmesi
- Ebelik lisans eğitiminin yasal boyutu
- Ebelik lisans eğitiminde karşılaşılan sorunlar
- Ebelik lisans eğitimi için öneriler

18 Nisan 1935 İstanbul'da toplanan "Milletlerarası İlk Kadın Kongresi"...

"Kadınlarımız için asıl mücadele alanı, asıl zafer kazanılması gereken alan, biçim ve kıyıda başarıdan çok, ışıkla, bilgi ve kültürle, gerçek faziletle süslenip donanmaktır. Ben muhterem hanımlarımızın Avrupa kadınlarının aşağısında kalmayacak, aksine pek çok yönden onların üstüne çıkacak şekilde ışıkla, bilgi ve kültürle donanacaklarından asla şüphe etmeyen ve buna kesinlikle emin olanlardanım."

M. Kemal Atatürk

Ebelik Lisans Eğitiminin Başlaması

- 1997 yılında ilk lisans öğrencileri alındı.
- 2001 yılında ilk mezunlar verilmiştir.
- Halen Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Bilimleri Fakóltesi Ebelik Bölümü lisans eğitimi vermeye devam etmektedir.

Ebelik Lisans Eğitimi

Temel Eğitim

Ebelik Lisans Eğitimi

Ebelik Mesleği

Üniversite giriş puanı nasıl yükseltilebilir?
Erkek öğrenciler kabul edilmeli mi?

Ebelik Eğitim Müftedatı
Ebelik Eğitim Kadrosu
Uygulama Standartları

Ebeliğin tanımı, görev yetki ve sorumlulukları ile ilgili mevzuat
Türk Ebeler Derneği

Ebelik Eğitimi

Birinci Seçenek

İkinci Seçenek-Kaç Yıl?

Yan Dal ve ift Ana Dal Seçeneklerinin Kullanılması değerlendirilmeli midir?

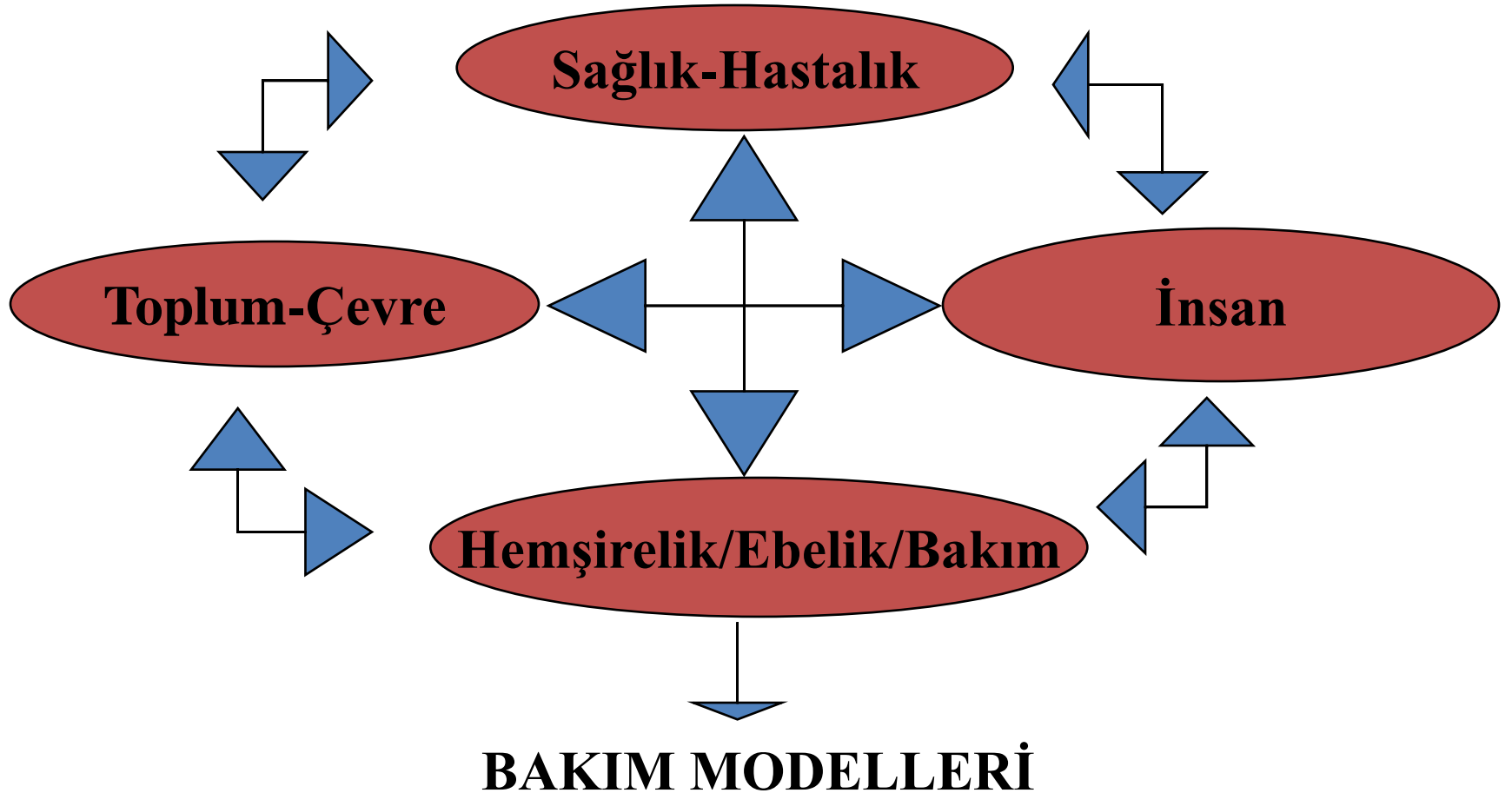
- Not ortalaması
- Kontenjan
- Eğitim süresi daha uzun

Lisans Eğitiminde Sorunlar

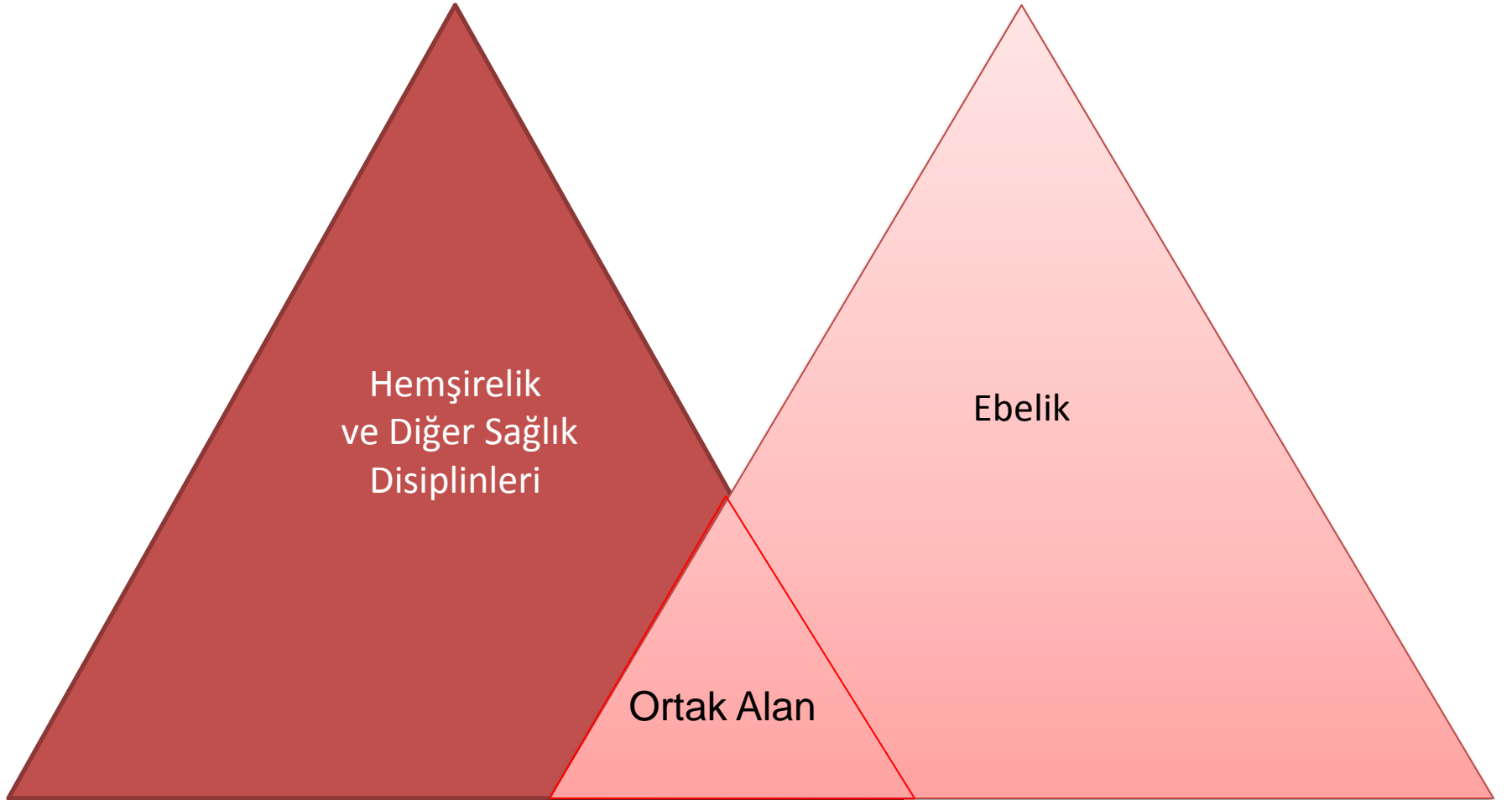
- Öğrenci sayısının fazla/öğretim elamanı sayısının az olması
- Eğitimcilerin tamamına yakınının hemşirelerden oluşması
- Bazı illerde yeterli uygulama alanı bulunamaması
- Mezuniyet kriterlerinin tamamlamada sorunlar
- Ebelik eğitimi için kaynak kitap yetersizliği

Ebelik Lisans Eğitimi

Temel Kavramların üzerine şekillendirilmeli
Sorun çözme yöntemi benimsenmeli

Ortak Alanların Belirlenmesi

Ebelik Lisans Eğitimi

- M¼fredat Programı
- Ebelik Eğitim Kadrosu
- Ebelikte uygulama alanları ve kriterlerin tamamlanması

Müfredat Programı

- Munich Deklarasyonu,
- *21 Hedef (WHO)*
- *Nurses and Midwives for Health WHO European Strategy for Nursing and Midwifery Education*
- WHO Europe Midwifery Curriculum for Qualified Nurses WHO European Strategy for Continuing Education for Nurses and Midwives 2003
- Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (EUÇEP-YÖK)

Müfredat Programı

- Avrupa parlamentosunun ve konseyinin 2005/36 mesleki yeterliliklerin tanınmasına ilişkin 7 Eylül 2005 tarihli 2005/36/EC direktifi'nin müfredat programı hazırlanırken incelenmesi

ICM Ebelik Eğitiminde Global Standartlar

- Özellikle bu tür standartlar olmayanlar ülkeler ve bölgelerde ebelik eğitimi için kullanılabilir standartlar olması, şu anda küresel normlara dayalı bir ebe yetiştirilmesi için yardımcı olacaktır.
- Standartlar aynı zamanda, kadın ve çocuk sağlığının geliştirilmesinde bir ülke veya bölge için ebelik uygulama yeterliliklerinin ve kapsamının tanımlanmasında yardımcı olacaktır.
- Bu minimum eğitim standartları müfredat içeriği ve kültürel farklılıklar için ülkeye özgü ihtiyaçlarını yansıtacak şekilde genişletilebilir.

ICM Ebelik Eğitiminde Global Standartlar

- Organizasyon ve yönetim
- Ebelik Fakültesi (hocalar ve klinik preseptörler-
"rehber hocalar")
- Öğrenci yapısı
- Müfredat (% 40 teorik, % 50 uygulama)
- Kaynaklar, olanaklar, hizmetler
- Tanılamam/değerlendirme stratejileri
- Kaynaklar

Midwifery Education Accreditation Council- MEAC

Ebelik Eğitim Akreditasyon Konseyi

Bu standartlar ebelik eğitimini nasıl desteklemektedir?

- MEAC akreditasyon, eğitim programları ve ebeler için pek çok yenilikçi programı güçlendirmek ve korumak için tasarlanmıştır.
- MEAC akreditasyon ve akreditasyonun devam ettirilmesi üzerinde çalışmaktadır.
- Belirli bir program dahilinde öğrenci başarısı ile ilgili koşulların karşılanması gerekmektedir.

Sağlık Alanında Sertifika Programları Hazırlama

- Sağlık Bakanlığının sorumluluğunda
- Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği (21 Ağustos.2010) sayı 27679
- Tüm üniversiteler ve kuruluşlar sertifika eğitimi verebilir.
- Eğitimin standartları Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan “Bilim Komisyonu”nda belirleniyor ve onaylanıyor.

Ebelik Lisans Eğitimi

- 2.2.2008 26775 sayılı Resmi Gazete
“**DOKTORLUK, HEMŞİRELİK, EBELİK, DIŐ
HEKİMLİĞİ, VETERİNERLİK, ECZACILIK VE
MİMARLIK EĞİTİM PROGRAMLARININ
ASGARİ EĞİTİM KOŞULLARININ
BELİRLENMESİNE DAİR YÖNETMELİK**” gereği

MADDE 5 –

- (1) Ebelik eğitimine kabul edilebilmek için asgari lise mezunu olmak gerekir.
- (2) Ebelik eğitimi, lise mezunları için tam gün esasına dayalı **en az 4 yıl** süreli teorik ve pratik eğitimden oluşur.
- (3) ç) **Ebelik ve kadın doğum konularında nitelikli personelin denetimi ve gözetiminde onaylanmış kurumlarda yeterli bir klinik deneyiminden geçmiş olmaları,**
 - d) Sağlık personelinin eğitimi ve bu personelle çalışabilme deneyimini yeterli düzeyde anlayabilmeleri, gerekmektedir.
- (4) Ebelik eğitimindeki asgari eğitim koşullarının sağlanabilmesi için, bu alanda yürütülen yükseköğretim programlarımızın eğitim müfredatlarında Ek-2 sayılı cetvelde belirtilen teorik ve teknik eğitime ilişkin derslerin verilmesi ve **uygun gözetim ve denetim altında pratik ve klinik eğitim yapılması zorunludur.**

- (6) Teorik ve teknik eğitim ile klinik eğitim, Ek-2 sayılı cetvelde listelenen bilgi ile pratik ve klinik deneyimin yeterli düzeyde verilebilmesini sağlayacak şekilde dengeli ve koordineli olmalıdır.
- (7) **Klinik eğitimi, hastane bölümlerinde ve yetkili merciler tarafından onaylanmış diğer sağlık hizmetleri birimlerinde gözetim altında verilen hizmet içi eğitim şeklinde olmalıdır.** Bu eğitimin parçası olarak öğrenci ebeler, klinik eğitimlerine katkı sağlamak üzere hastane bölümlerinin faaliyetlerine katılmalıdırlar. Öğrencilere, ebelik faaliyetleri ile ilgili sorumlulukları öğretilmelidir.

MADDE 1 –Değişiklik

- 31.12.2009 tarih ve 27449 sayılı birinci madde gereği;
- “a) Asgari lise mezunu olmak, b) Genel bakımdan sorumlu hemşirelerin resmi yeterlilik belgesine sahip olmak.
- (2) Ebelik eğitimi, lise mezunları için tam gün esasına dayalı **en az 4 yıl süreli teorik ve pratik eğitimden oluşur, resmi yeterlilik belgesine sahip genel bakımdan sorumlu hemşireler için 18 aylık veya 3000 saatlik eğitimden oluşur.”**

Ebelik Programında Okutulması Gereken Teorik Konular:

Teorik ve Teknik Eğitim:Genel Konular

- Temel Anatomi ve Fizyoloji
- Temel Patoloji
- Temel Bakteriyoloji, Viroloji ve Parazitoloji
- Temel Biyofizik, Biyokimya ve Radyoloji
- Yenidoğan bebek ağırlıklı Pediatri
- Hijyen, Sağlık Eğitimi, Koruyucu Tıp ve Hastalıkta Erken Tanı
- Kadın, yenidoğan ve bebek ağırlıklı Beslenme ve Diyetetik
- Temel Sosyoloji ve Sosyo-medikal konular
- Temel Farmakoloji
- Psikoloji
- Öğretim İlkeler ve Yöntemleri
- Sağlık ve Sosyal Mevzuatı ve Sağlık Organizasyonu
- Meslek etiği ve mevzuatı
- Cinsel eğitim ve aile planlaması
- Anne ve bebeğin yasal korunması

2) Ebelik Faaliyetlerine İlişkin Özel Konular

- Anatomi ve Fizyoloji
- Embriyoloji ve fetüsün gelişimi
- Hamilelik, Doğum ve Lohusalık
- Jinekolojik ve Ostetrik Patoloji
- Psikolojik konular dahil doğum ve ebeveynlik için hazırlık
- Doğuma hazırlık (doğumda teknik ekipman bilgisi ve kullanımı dahil)
- Analjezi, anestezi ve yeniden canlandırma
- Yenidoğan bebek fizyolojisi ve patolojisi
- Yenidoğan bebek bakımı ve izlemi
- Psikolojik ve Sosyal faktörler

Müfredat Programı

- Seçmeli derslerin konulması. Örnek:
 - Kanıta Dayalı Ebelik
 - Bilim Tarihi
 - Sağlık Politikaları
 - Sağlık Okuryazarlığı
 - Alternatif Doğum Yöntemleri
 - Toplum Sorumluluk Projesi
 - Cinsel Sağlık

Müfredat Programı-Bologna Süreci

- Program yeterliliklerinin belirlenmesi
- Ders öğrenme çıktılarının belirlenmesi
- Program yeterliliklerinin derse katkı düzeyinin belirlenmesi (1-5 arası)
- İçerik, yöntem, tekniğin belirlenmesi
- Ölçme değerlendirme sisteminin belirlenmesi
- Kullanılan kaynakların belirlenmesi

Program yeterliliklerinin belirlenmesi

EBELİK PROGRAM YETERELİLİKLERİ					
Bilgi - Kuramsal - Uygulamalı	Beceri - Kavramsal / Bilişsel - Uygulamalı	YETKİNLİKLER/ÇIKTILAR			
		Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
1. Hizmet verdiği birey ve toplumu bütüncül yaklaşımla değerlendirir. 2. Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin sağlığını koruyacak, sürdürece ve geliştirecek ebelik uygulamalarını analiz eder. 3. Genel ebeliğin dayandığı temel tıp, fen, sosyal ve davranış bilimlerine ilişkin bilimsel bilgileri uygulamalarında kullanır.	4. Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin sağlığını koruyacak, sürdürece ve geliştirecek ebelik bakımını organize eder. 5. Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin riskli durumlarına yönelik ebelik bakımını organize eder. 6. Ebelik uygulamalarında bütüncül yaklaşımı kullanır. 7. Ebelik uygulamalarında bilimsel problem çözme sürecini kullanır.	8. Ulusal ve uluslar arası düzeyde teori, uygulama, yönetim ve multiprofesyonel sağlık bakım ve araştırmalarında lider olabilir. 9. Ebelik uygulamalarında bölgesel ve ulusal düzeyde toplumun sağlık sorunlarına duyarlı olur ve sağlık düzeyini artırmaya katkıda bulunabilir	10. Kişisel beceri ve profesyonel gelişimlerini sürekli olarak artırabilir. 11. Ebelik uygulamalarında araştırma, uygulama ve sürekli eğitim yoluyla değişim yaratabilme ve gelişimini sürdürebilir	12. Paydaşları ve multidisipliner ekiple olumlu iletişim ve işbirliği içinde, etkin bir ekip üyesi olarak ebelik sağlık bakımı için çalışabilir. 13. Etik, yasal ve insan haklarını gözeterek uygulamaları yürütebilir 14. İlgili derneklerle (ebeler derneği, vb. gibi), eğitim ve sağlıkla ilgili sivil toplum örgütleriyle işbirliği içerisinde çalışmalarını yürütebilir	15. Ebelik uygulamaları için gerekli psikomotor becerilere sahiptir 16. Ebelik uygulamalarında kanıt /araştırmaya dayalı karar alabilir

Ders öğrenme çıktılarının belirlenmesi

Doğum Bilgisi I Dersi Öğrenme Çıktıları

Anne ve fetüs sağlığının amacı ve önemini açıklar.

Anne-bebek sağlığı ile ilgili terminoloji ve sağlık ölçütlerini bilir.

Üreme sisteminin fizyolojisini ve üreme siklusunu açıklar.

Cinsellik fizyolojisini açıklar.

Gebeliğin ve fetüsün fizyolojisini açıklar.

Gebelik belirtilerini sayar.

Gebelikte anne ve fetus sağlığını yükseltmeye yönelik uygulama planı yapar.

Gebelik tanısı koyabilir ve uygun aralıklarla izler.

Gebe kadına ve ailesine gebelik belirtileri hakkında ve doğum öncesi bakıma yönelik eğitim verir.

Gebe ve ailesini gebelikte tehlike belirtileri konusunda bilgilendirir.

Anneyi ve aileyi ebeveynliğe hazırlar.

Tahmini doğum tarihini doğru olarak hesaplar.

Program yeterliliklerinin derse katkı düzeyinin belirlenmesi (1-5 arası)

	Öğrenme çıktıları	1	2	3	4	5
PY1	Hizmet verdiği birey ve toplumu bütüncül yaklaşımla değerlendirir.			X		
PY2	Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin sağlığını koruyacak, sürdürecekt ve geliştirecek ebelik uygulamalarını analiz eder.				X	
PY3	Genel ebeliğin dayandığı temel tıp, fen, sosyal ve davranış bilimlerine ilişkin bilimsel bilgileri uygulamalarında kullanır					X
PY4	Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin sağlığını koruyacak, sürdürecekt ve geliştirecek ebelik bakımını organize eder.				X	
PY5	Birey ve topluma yönelik gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerde kadın, gebe, anne, yenidoğan ve ailesinin riskli durumlarına yönelik ebelik bakımını organize eder.				X	
PY6	Ebelik uygulamaları için gerekli psikomotor becerilere sahiptir			X		
PY8	Paydaşları ve multidisipliner ekiple olumlu iletişim ve işbirliği içinde, etkin bir ekip üyesi olarak ebelik sağlık bakımı için çalışabilir					X
PY9	Ebelik uygulamalarında bütüncül yaklaşımı kullanır			X		
PY14	İlgili derneklerle (ebeler derneği, vb. gibi), eğitim ve sağlıkla ilgili sivil toplum örgütleriyle işbirliği içerisinde çalışmalarını yürütebilir				X	
PY15	Kişisel beceri ve profesyonel gelişimlerini sürekli olarak artırabilir			X		

Ebelik ğretim elemanı kadrosu

- Kadrolu ğretim elemanı sorunu tüm ebelik bölümlerinin ortak sorunudur.
- Sağlık Meslek Liselerinin Ebelik bölümü hocalarından yararlanma
- Hastanedeki ebelik mezunlarından yararlanma
- Ebelikte Rehber Yetiştirme Sertifika Programı Geliştirilmesi alışmaları başlamalıdır.
- Ebelik için kaynak kitap retilmesi

Ebelikte uygulama alanları

- Uygulama alanı seçme olanağı varsa uygun hastanelerin seçilmesi
- Her sınıfın uygulama alanlarından yararlanması için haftanın farklı günlerine uygulamaların yerleştirilmesi
- Uygulaması önemli olan derslerin bahar dönemine yerleştirilmesi (Hemşirelik programlarında Kadın Sağlığı ve Hastalıkları dersi güz dönemindedir)
- Uygulamalı derslerde ön şart konulması
- Uygulamalı derslerde mümkünse opsiyonlu staj saatleri konulması 8-16 ya da 12-18 gibi)
- Uygulamalı derslerde mümkünse gece nöbeti

Yaz Stajı

- İl dışına gönderilmesi
- Uygun ve verimli hastanelerin seçilmesi için Ebelik Bölümlerinin kendi belirleyecekleri kriterlerin geliştirilmesi
- Staj yönergesi hazırlanması
- Yaz stajının Haziran-Temmuz-Ağustos aylarına yayılması (Tarih kısıtlaması olmaması)

- Ebelikte ekirdek Eğitim Programı alışmaları tamamlanmıştır.

Öneriler

- Ebelik eğitimi yeni yönetmeliklere göre gözden geçirilmeli,
- **Ebelik eğitimi çalıştayları yapılmalı ve bazı kararlar ve uygulamalar gözden geçirilmelidir.**
- Ebelik lisans ve yüksek lisans eğitimi için bir komisyon olmalı YÖK düzeyinde görüşmeler yaparak sorunları gidermeye çalışmalıdır.
- Ebelik dernekleri ile işbirliği içinde olmalı örgütlenmesi ülke düzeyinde yapılmalıdır.
- Ebelikte sertifika programaları hazırlanmalıdır